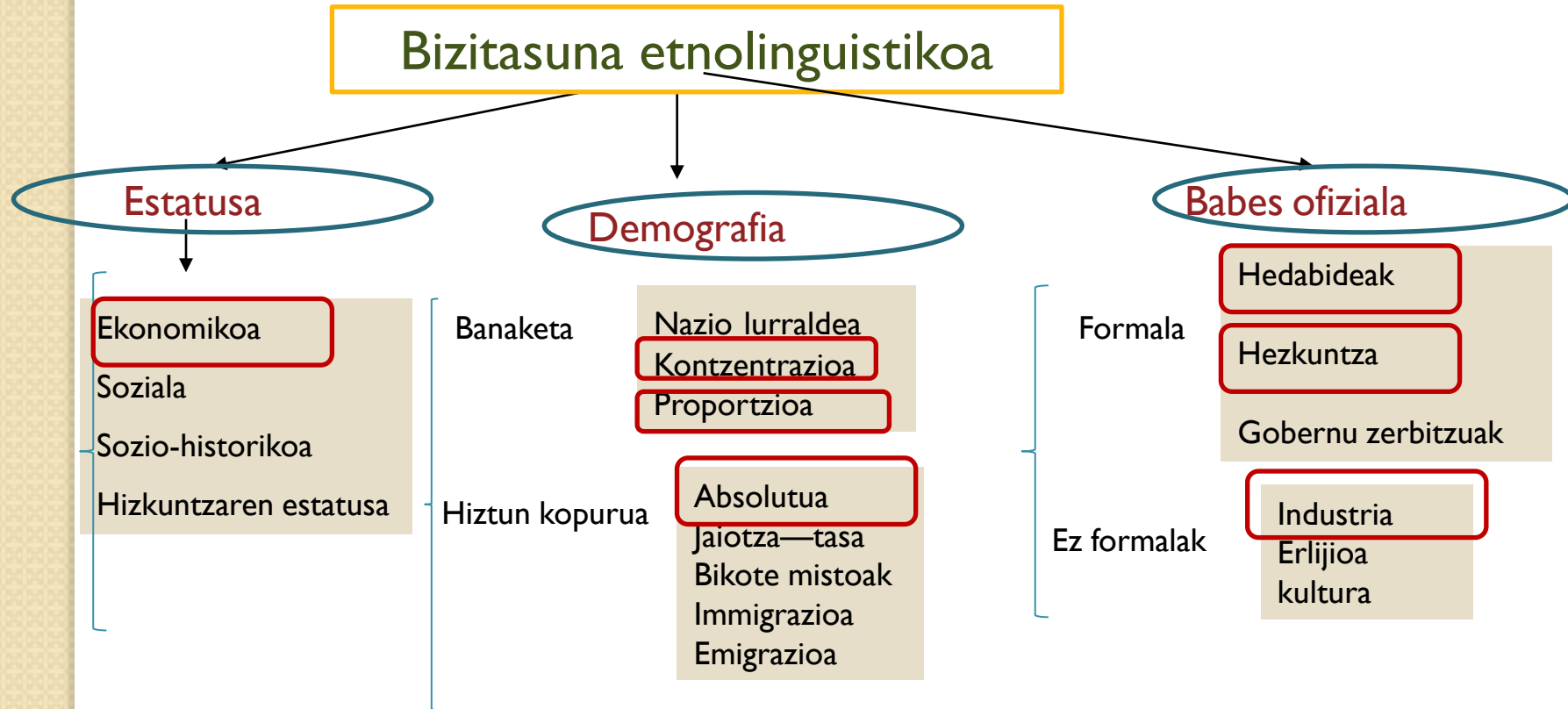

° Euskararen biziberritzea: marko,
diskurtso eta praktikarako aukera
berriak birpentsatzen

Belen Uranga
Soziolinguistika Klusterra
Gasteiz, 2017ko maiatzak 30

Ikuspegi ekosistemikoa

Gilles, Bourhis, Taylor 1977

Alderdi psikologikoak, sozialak, antropologiakoak...

- Zein da hizkuntza-komunitatearen ekosistema osasuntsu ziurtatuko duen baldintza-multzoa?

- Gizarte bizitzan, zer neurrik ziurtatzen du ongien ahuldutako hizkuntzaren belaunez belauneko transmisioa?

hiztuna

komunitatea

Hizkuntza-jarrerak

Hizkuntza erabilera

Hizkuntzaren transmisioa/
zabalpen soziala (sozializazioa)

I. Lan-mundua: Jauzi kualitatiboa emateko ordua?

Lan-mundua mundu industrialala baino gehiago da.

- Administrazioa
- Lan esparru pribatua
- Akademikoa
- Zerbitzuak
- Lehen sektorea...

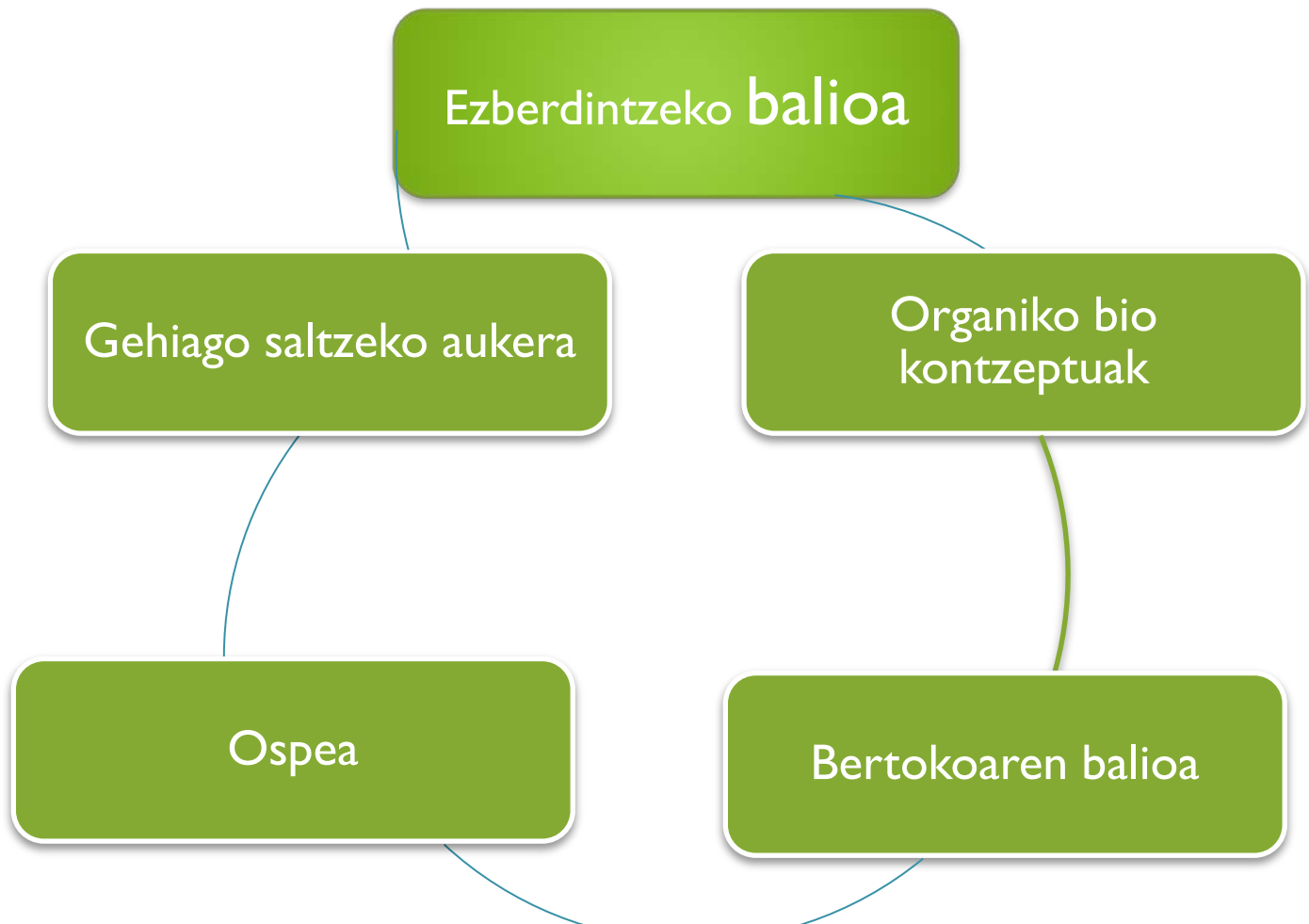
Motibazio identitarioa

- Identitatea,
- Nortasuna
- Gizarte erantzukizuna
- Erantzukizun ekologikoak
- BALIO ERANTSIA bilatu behar

Motibazio pragmatikoa

- Euskarak gehiago saltzen laguntzen dit? Zerbitzu hobe eskaintzen?

Erronka: Euskarari BALIO ERANTSIA ematea

ESTRATEGIAK

Egitura

- **Lanpostu bakoitzak** zer funtzio komunikatibo betetzen duen

Zuzendaritzaren jarrera

- Eredugarritasuna
- Lidertza (formazioa)

Lidertza sindikala

- Aktibatu, konplizitateak bilatu

Bezeroaren ikuspegia

- Asebetetxea, haren eskubideak, kalitatea, .
- Bezeroak berak presioa egitearen garrantzia
- Bezeroa bera, zer egiteko prest dago? Gehiago ordaintzeko?

Instituzioen egitekoa

- Arautzea,
- Neurriak hartzea
- Pizgarri fiskalak

2. ESKOLA

**I. Euskalduntze
izugarria**

**2. Eskolaren
konplexutasuna**

- **3. Hizkuntzaren didaktika**
- **4. Sozializazio modu berriak**

2. Eskola. Ezagutzatik erabilerara

- Gaitasuna (200.000 h.b.)
- <16 artean %75 euskal hiztunak / 16-24 urte bitartekoan %71
- Irakasleen prestakuntza
- Matrikulazio D joera nabarmena (%77)

Lortu dugu

Hutsuneak

- Euskalduntzea ez da erabatekoa
- Gaitasunaren hutsuneak
- Ezagutza bai baina erabileran zailtasunak
- Atxikimendu txikiegia
- Euskaldun asko hobeto moldatzen da gaztelaniaz
- Norberaren perzepzioaz...

Eskola: GAI ESTRATEGIKOA: ezagutzatik erabilerara

Eskolan ikasi dute

Profil desberdinetakoak dira:

- Euskaldun zaharren pareko: udalerrri euskaldunetan, ikasi eskolan eta kalean, gaitasun handia, identitatea eta atxikimendua
- Ikasi du baina “falta zaio”: gaitasuna, adierazkortasuna, aldaera...
- Eremu erdaldunetan, erabilera txikia, atxikimendu txikiagoa

Hiztun berrien esperientziaren aldagai garrantzizkoak:

- Testuinguru soziolinguistikoa
- Eskolan eta kalean ikasteko aukera izatea
- Gaitasuna: ahozko jarioa, lekuan lekuko erregistroa, aldakortasuna
- Autokontzeptua: lotsatuta sentitzea edo babestua

Eskola. Immigrazioa

IKASLERIA ETORKINAREN BANAKETA EAEn: 2012-2013 ikasturteko datuak:

- Publikoak: 26.051
- Pribatu kontzertatuan: 8.433
- Guztira: 33.484

Segregazioa:

- D ereduko eskolen arteko egoerak oso-oso desberdinak dira
- Publikoan Gasteizen 1298 eta itunduetan 178

**Etorkinen artean ere badira desberdintasunak
Herrialde aberatsetatik etorritakoak**

**Euskararekiko jarrerak zailagoak gaztelania dutenen
artean bestelako immigranteen artean baino**

Eskola: GAI ESTRATEGIKOA:

Ezagutzatik erabilerara

**Konplexutasunaren kudeaketa,
hizkuntza minorizatuaren ikuspegitik**

- Hizkuntza-aniztasuna
- Pedagogia berritzailea: ahozkotasuna, komunikatiboa, adierazkortasuna
- Irakasleen formazioa berariaz landuko duena
- Segregazionismoa alboratuko duena
- Komunitate osoa kontuan hartuko duena

Sozializazioa: erronka

Eskolatik at euskara erabiltzeko aukera gehiago eskaintzea

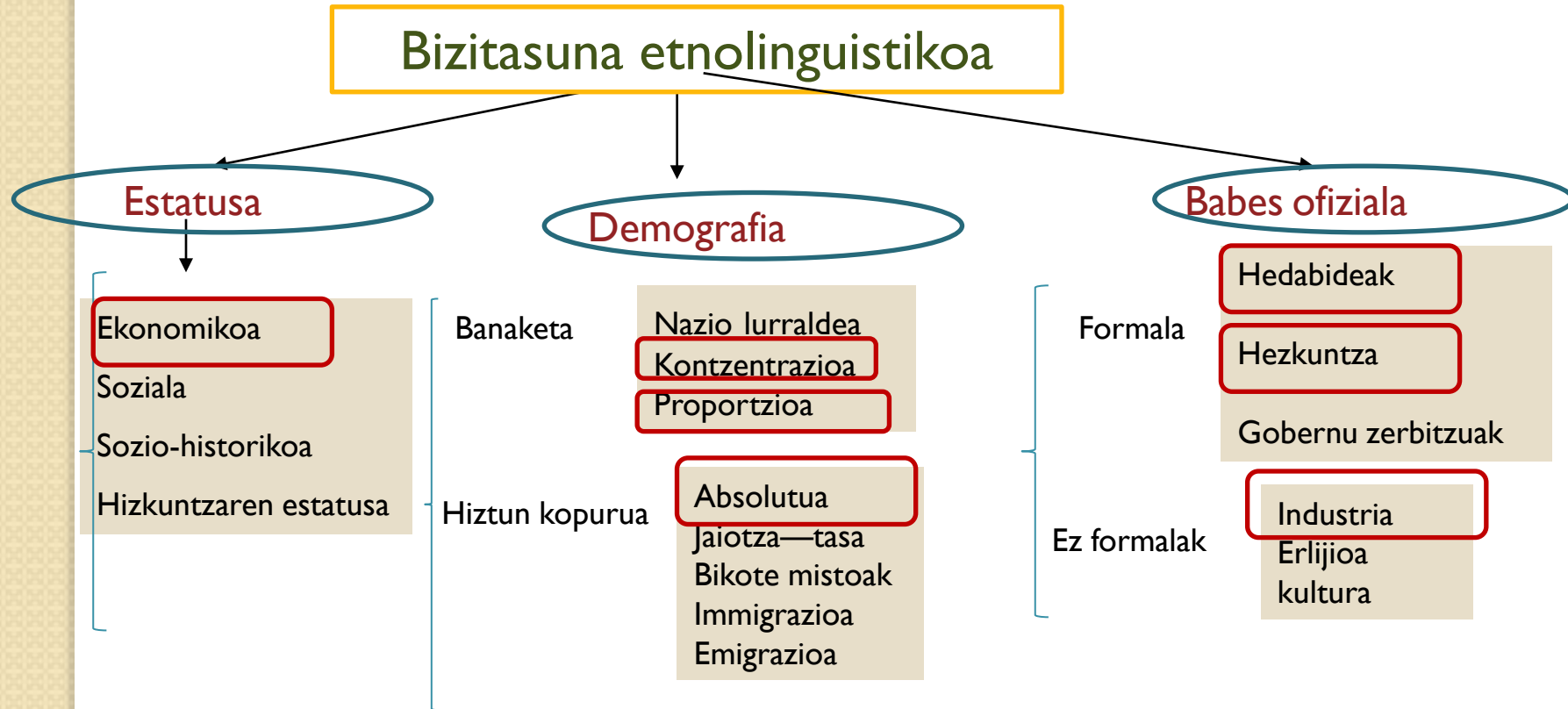
Beste motatako euskara: informala, lagun arteko ahozkoa.

Euskara–eskola lotura apurtzea. Alderdi emozionala lantzea

Euskararekiko harreman emozionala eta atxikimendua lortzea

Hizkuntza gutxituaren hiztunak garelako kontzientzia zabaltzea

Ikuspegi ekosistemikoa

Gilles, Bourhis, Taylor 1977

3. Hedabideak: zer gertatzen ari da?

Erabiltzailea
aldatu da

Kontsumitzaile
izatek
sortzaile

Lotsa eta
ziurgabetasuna
saihesteko
modu
eraginkorra

Lurraldea eta
komunikazioa
aldatu da

Espazio
soziolinguistiko
desberdinak

Arnasgune
soziofuntzional
ak sortzen dira

Autoerreferent
zi berriak
bilatu

Nazio eta
lekuak
lekuko
arteak biak
landu
(komunitateak
. Gertukoak)

Edukien artean

Gai serioak

Gai ludikoak

Gai orokorrak

Espezializatuak:
kirola
(estrategikoa?),
txutxumutxuak
, zientzia...

Publikoa egon
daiteke

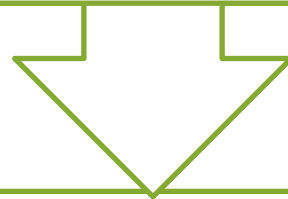
3. Hedabideak: egitekoak/erronkak

Erabiltzaile potentzialak aktibatzea

700.000
(euskaldun)

428.000
(irakurtzeko gai)

200.000
(zaletasuna)

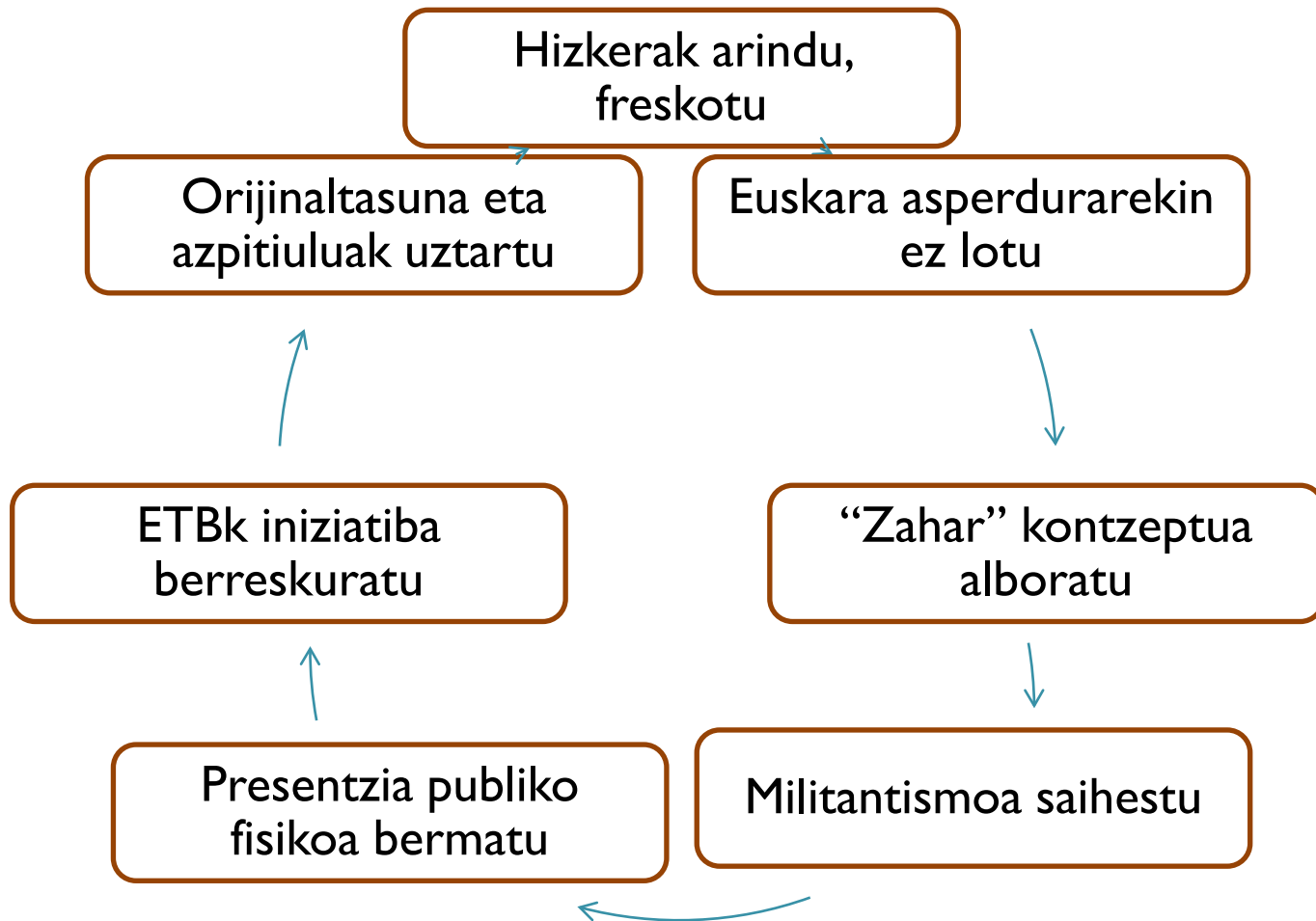
Komunitate kontzeptua indartzea

Lurralde osoaren
komunitatea

Komunitate
tematikoak lantzea

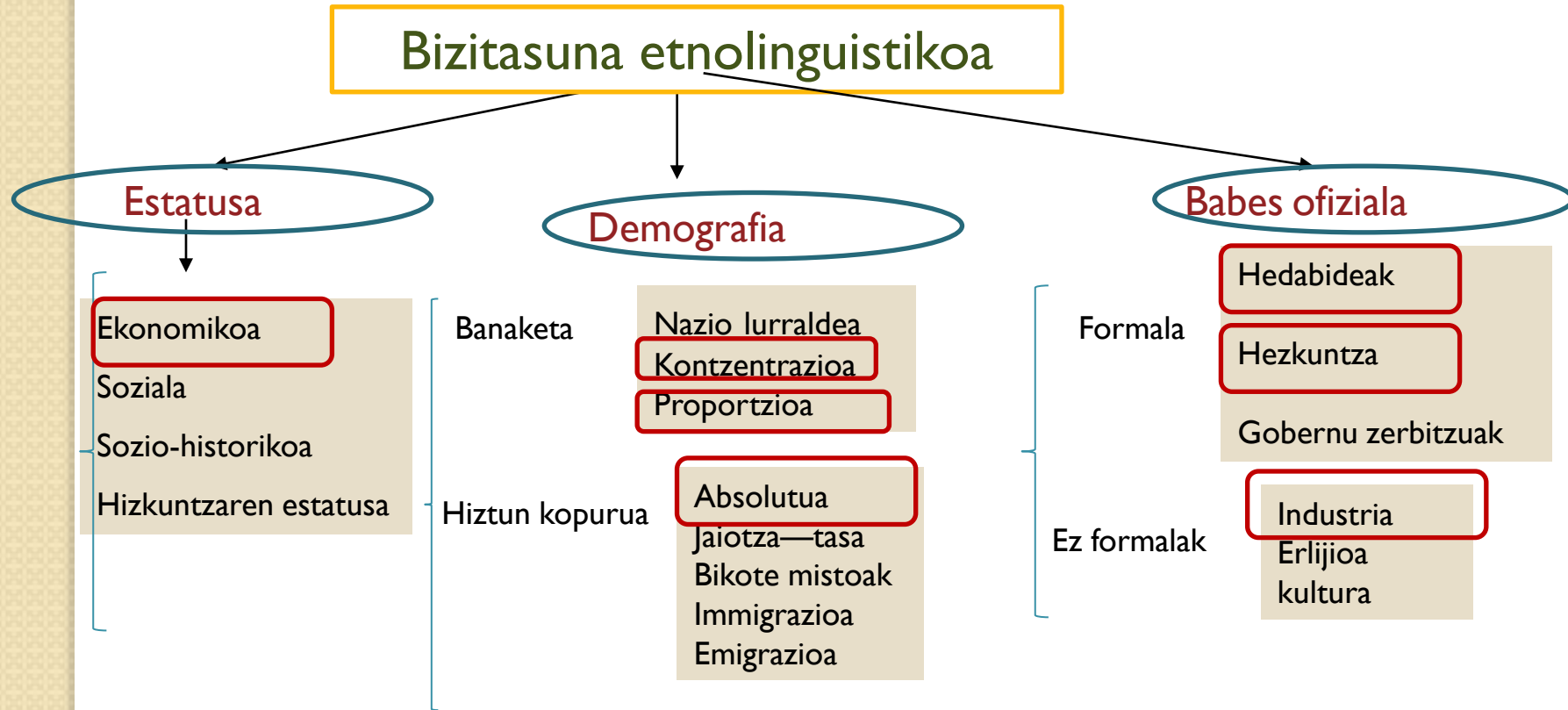
Eskaerari erantzun
beharra

3. Hedabideak: egitekoak

Ikuspegi ekosistemikoa

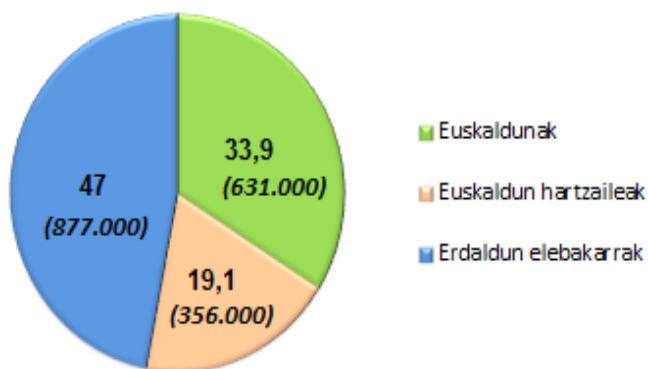

Gilles, Bourhis, Taylor 1977

4. Hiztun kopurua , proportzioa eta banaketa.

VI. Inkesta Soziolinguistikoa: EAE

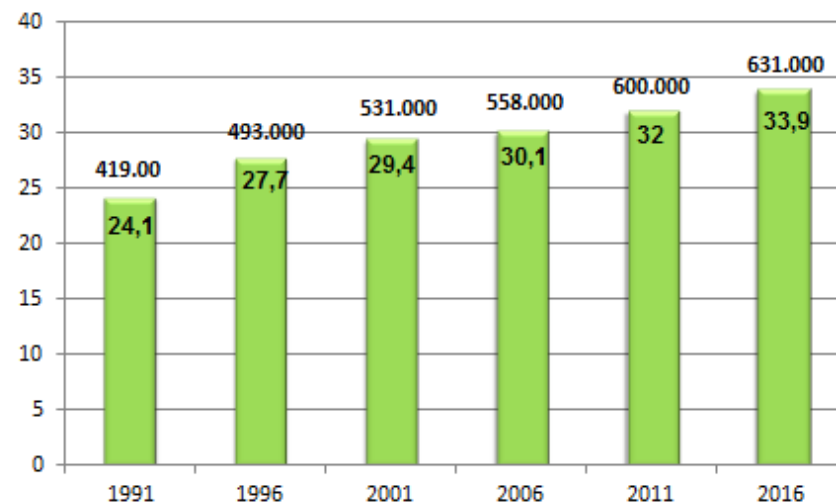
Hizkuntza-gaitasuna. EAE, 2016 (%)

Iturria: VI. Inkesta Soziolinguistikoa, 2016

Euskaldunen bilakaera EAE, 1991-2016

Iturria: VI. Inkesta Soziolinguistikoa, 2016

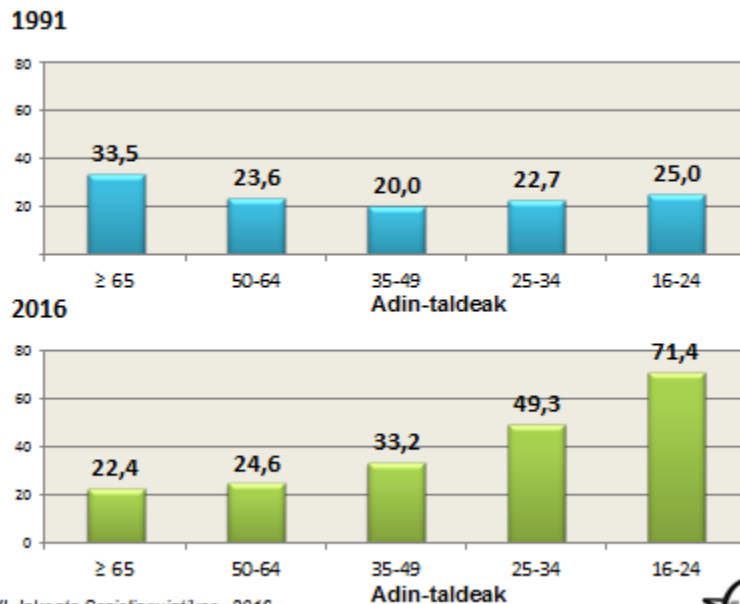

Gipuzkoan %50, Bizkaian %27,6 , Araban %12,1

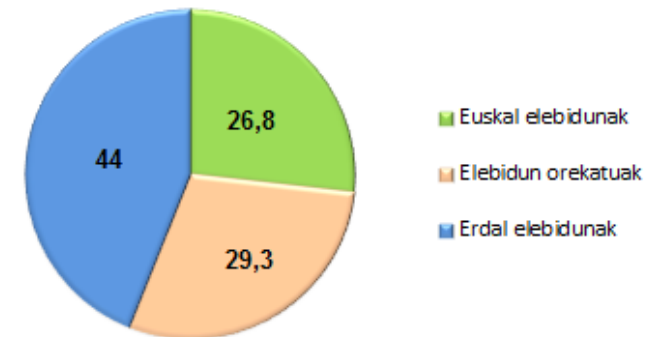
4. Hiztun kopurua , proportzioa eta banaketa.

VI. Inkesta Soziolinguistikoa: EAE

Euskaldunen bilakaera adinaren arabera. EAE. 1991-2016 (%)

Euskaldunak erraztasunaren arabera. EAE, 2016 (%)

Iturria: VI. Inkesta Soziolinguistikoa, 2016

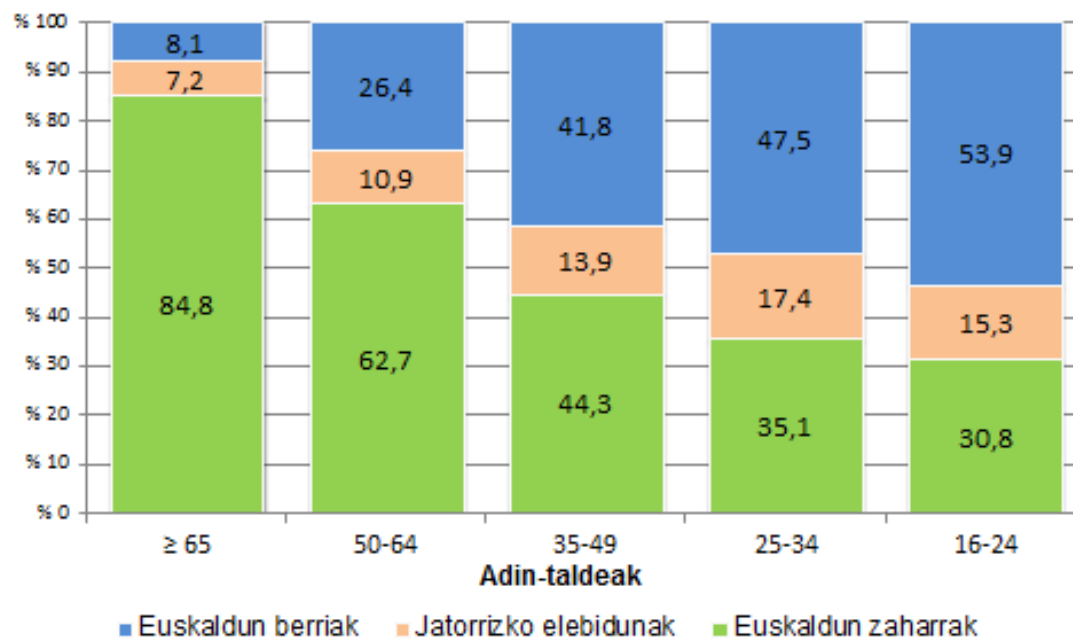

16-24 urte bitarteko euskaldunen erdia baino gehiago erdal elebiduna da %55,7: Araban %70,8, Bizkaian %54,7, Gipuzkoan %29,8

4. Hiztun kopurua, preoportzioa eta banaketa.

VI. Inkesta Soziolinguistikoa: EAE

Euskaldunak lehen hizkuntzaren eta adinaren arabera
EAE, 2016 (%)

Iturria: VI. Inkesta Soziolinguistikoa, 2016

4. Hiztun kopurua, proportzioa eta banaketa.

VI. Inkesta Soziolinguistikoa: EAE

Erronka: Kontzentrazio demografikoa sendotu

- Hiriak, eskualdeak, herrialdeak...
- Arnasguneak

Euskalduntzen ari diren lurraldeak zaindu

- Ezagutu, ulertu, babestu, komunitate egitura garatu

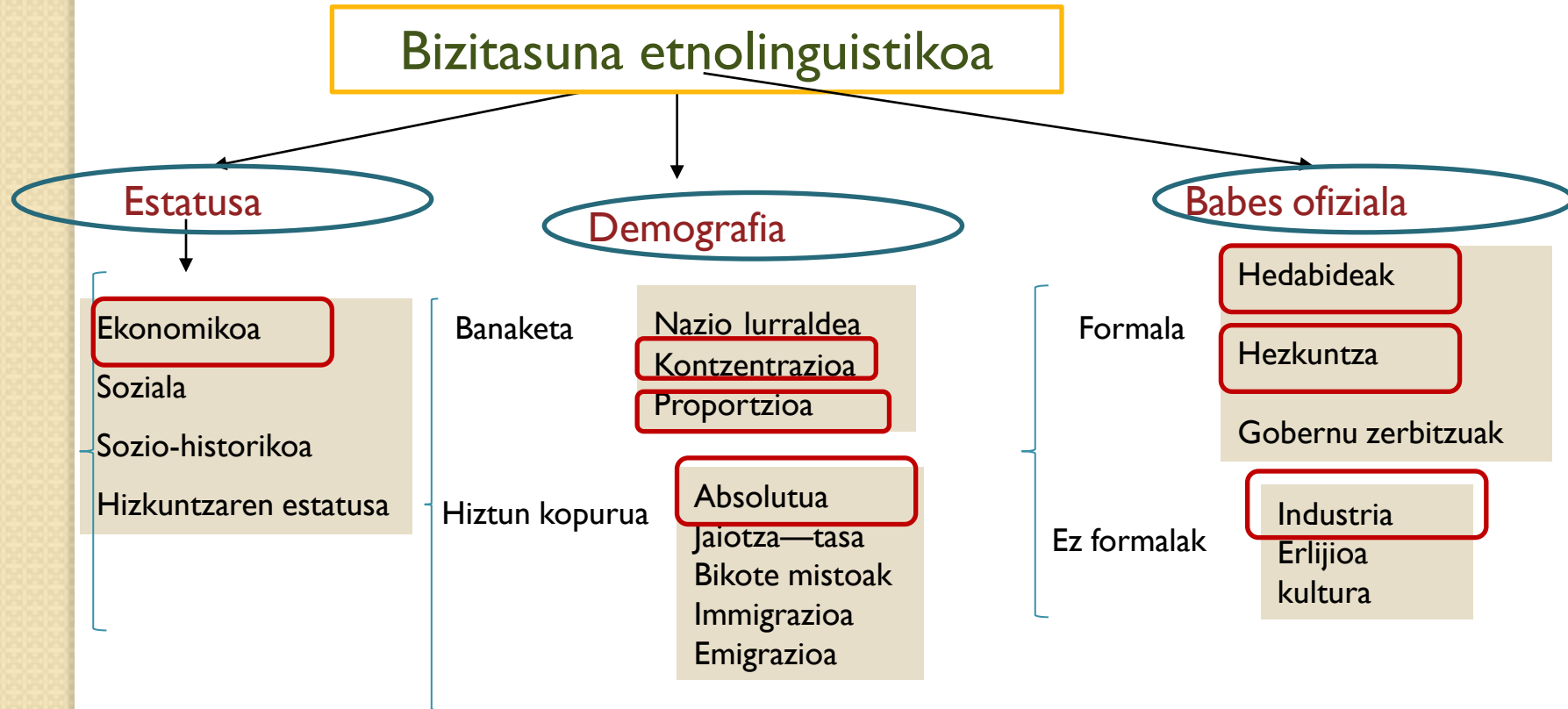
Gizarte modernoaren baitan...

- Identitate aniztunak, motibazio askotarikoak

5. Jarrerak

Ikuspegi ekosistemikoa

Gilles, Bourhis, Taylor 1977

Hizkuntzaren iraunkortasunetik, iraunkortasunera

-
- **Eskerrik asko!**